

ПАРЕМИИ ЗА ПАРИТЕ В ТРИ СЛАВЯНСКИ ЛИНГВОКУЛТУРИ: БЪЛГАРСКАТА, РУСКАТА И СЛОВАШКАТА

ИВО ПАНЧЕВ

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“ ПРИ БАН
ivopanchev@ibl.bas.bg

В настоящото изследване са анализирани български, руски и словашки пословици и поговорки, в които присъстват лексеми, назоваващи парите. Парите са феномен, който заслужава да бъде изследван в езиков и културен план. С помощта на тези пословици и поговорки се конструират културеме. Изхожда се от българския език и култура и се коментират съответните руски и словашки паремии, изграждащи същите културеме. Очертават се разликите в използваните сравнения и метафори, по-общо казано – в „образа“ на иначе съответстващите си на ниво културема пословици и поговорки.

Ключови думи: български, руски и словашки пословици и поговорки, култура, лингвокултурология

PROVERBS RELATED TO MONEY IN THREE SLAVIC LINGUOCULTURES: BULGARIAN, RUSSIAN, AND SLOVAK

IVO PANCHEV

INSTITUTE FOR BULGARIAN LANGUAGE, BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
ivopanchev@ibl.bas.bg

This article proposes an analysis of a number of Bulgarian, Russian, and Slovak proverbs and sayings with lexemes denoting the concept of money. Money is a phenomenon worthy of research both in a linguistic and in a cultural perspective. Using a corpus of proverbs and sayings, the author has been able to construct Bulgarian language and culture-based culturemes so that they could be compared with Russian and Slovak counterparts constructing the same culturemes. The analysis reveals a number of differences in the comparisons and metaphors used, or, to put it in more general terms – in the representation of proverbs and sayings that otherwise correspond to each other at the culturemic level.

Keywords: Bulgarian, Russian, and Slovak proverbs, culturemes, linguocultural studies

ЛИТЕРАТУРА

Влахов 1982: *Влахов, С.* Руски пословици с български преводи и съответки. София, Наука и изкуство.

Данков 1978: *Данков, Б.* Българските монети. – *Работническо дело*, № 96, с. 5.

- Кирилова 2017: *Кирилова, Й.* Представата за ума в българската езикова картина на света. София, Диомира.
- Константинова 2008: *Константинова, Д.* За някои иронични фразеологизми в българския и словашкия език. – В: Изследвания по фразеология, лексикология и лексикография. В памет на проф. д.ф.н. Кети Анкова-Ничева. София, Акад. издателство „Проф. М. Дринов“.
- Константинова 2011: *Константинова, Д.* Иронията като начин за възприемане на света: върху материала от българската и словашката фразеология. В. Търново, УИ „Св. св. Кирил и Методий“.
- Панчев 2018: *Панчев, И.* Следите на концепта **пари** в две славянски лингвокултури: българската и руската. В: LIMES SLAVICUS 3. Културни концепти на славянството. Шумен, УИ „Епископ Константин Преславски“, с. 37–46.
- Петрова 2013: *Петрова, Р.* Български паремии за присмех и похвала. Лингвокултурно изследване (скала на културемите). Русе, Издателски център при РУ „Ангел Кънчев“.
- Петрова 2006: *Петрова, Р.* Културемата – единица за лингвокултурологични съпоставителни изследвания (върху материал от английски и български пословици). <<http://lingvocult.uni-ruse.bg/pubs/ZA%20KULTUREMATA-R.Petrova.pdf>>
- Стоев 1967: *Стоев, Г.* Цената на златото. София, Български писател.

REFERENCES

- Dankov 1978: *Dankov, B.* Balgarskite moneti. – *Rabotnichesko delo*, № 96, s. 5.
- Kirilova 2017: *Kirilova, Y.* Predstavata za uma v balgarskata ezikova kartina na sveta. Sofia, Diomira.
- Konstantinova 2011: *Konstantinova, D.* Ironiyata kato nachin za vazpriemane na sveta: varhu material ot balgarskata i slovashkata frazeologiya. V. Tarnovo, UI “Sv. sv. Kiril i Metodiy”.
- Konstantinova 2008: *Konstantinova, D.* Za nyakoi ironichni frazeologizmi v balgarskia i slovashkia ezik. – In: *Izsledvania po frazeologiya, leksikologiya i leksikografiya. V pamet na prof. dfn Keti Ankova-Nicheva.* Sofia, Akad. Izdatelstvo „Prof. M. Drinov“.
- Panchev 2018: *Panchev, I.* Sledite na kontsepta pari v dve slavyanski lingvokulturi: balgarskata i ruskata. – LIMES SLAVICUS 3. Kulturni kontsepti na slavyanstvoto. Shumen: UI “Episkop Konstantin Preslavski”, s. 37–46.
- Petrova 2013: *Petrova, R.* Balgarski pareмии za prismet i pohvala. Lingvokulturno izsledvane (skala na kulturemite). Ruse, Izdatelski tsentar pri RU “Angel Kanchev”.
- Petrova 2006: *Petrova, R.* Kulturemata – edinita za lingvokulturologichni sapostavitelni izsledvaniya (varhu material ot angliyski i balgarski poslovitsi). <<http://lingvocult.uni-ruse.bg/pubs/ZA%20KULTUREMATA-R.Petrova.pdf>>
- Stoev 1967: *Stoev, G.* Tsenata na zlatoto. Sofia, Balgarski pisatel.

Vlahov 1977: *Vlahov, S. Ruski poslovitsi s balgarski prevodi i saotvetki*. Sofia, Nauka i izkustvo.

✉ *гл. ас. д-р Иво Панчев*

Секция за общо и съпоставително езикознание
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН
Бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България